

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ในเขต พื้นที่ 13 อำเภอ ในช่วงปีงบประมาณ 2543 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2542 ถึง เดือนกันยายน 2543 จำนวน 103 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชากรมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน โดยวิธีจับฉลาก (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

ใช้แบบสอบถามสำหรับสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับเฉพาะส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการในประเด็นต่าง ๆ เช่น ผลผลิต เกลี่ยต้นทุนการผลิต ราคาผลผลิตปลานิล และรายได้ของเกษตรกรจากการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

ตอนที่ 3 เป็นข้อคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินการของโครงการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการดำเนินงานโครงการเลี้ยงปลานิลในกระชังกับผลผลิตปลานิลต่อกระชังเพิ่มขึ้นมากกว่า 400 กิโลกรัม

ตอนที่ 5 การประเมินผลโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

ตอนที่ 6 เป็นข้อมูลปัญหาอุปสรรคที่พบเมื่อเข้าร่วมโครงการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถามในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแล้ว โดยยึดถือความสอดคล้องตามหลักวิชาการ และการตรวจเอกสารเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคณะกรรมการที่ปรึกษา เสนอแนะให้ถูกต้อง จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลข้อคิดเห็น และทำการปรับปรุงแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2. การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้นำแบบสอบถามที่สร้างแล้วไปทดสอบกับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ตอนที่ 3) โดยวิธี Split – half Method แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์โดยวิธีของ (Person Product Moment Correlation Coefficient) แล้วนำไปคำนวณต่อตามสูตรของ Spearman Brown ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.86 (โปรดดูรายละเอียดผลการทดสอบแบบสอบถามในภาคผนวก) แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง จึงนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากตำราวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล
2. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ จากภาคสนาม โดยได้จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ทั้ง 13 อำเภอ ในจังหวัดลำปาง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้นำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Window) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวัดความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ ด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่และด้านผลตอบแทนที่ได้รับ ได้ใช้ค่าเฉลี่ยโดยการสร้างข้อความให้ครอบคลุมหัวข้อที่ศึกษา และในแต่ละข้อความจะมี 4 ระดับ ดังนี้

1) เห็นด้วยมาก	มีค่าเท่ากับ	3
2) เห็นด้วยปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	2
3) เห็นน้อย	มีค่าเท่ากับ	1
4) ไม่เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	0

และในการคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weight Mean Score : WMS) ของตัวแปรที่มีการวัดโดยระบบให้คะแนน คือ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

$$WMS = \frac{3F_1 + 2F_2 + 1F_3 + 0F_4}{TNR}$$

เมื่อ	WMS	=	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย
	F_1	=	จำนวนผู้เลือกตอบเห็นด้วยอย่างมาก
	F_2	=	จำนวนผู้เลือกตอบเห็นด้วยปานกลาง
	F_3	=	จำนวนผู้เลือกตอบเห็นด้วยน้อย
	F_4	=	จำนวนผู้เลือกตอบ ไม่เห็นด้วย
	TNR	=	จำนวนผู้เลือกตอบทั้งหมด

(Thanupon , 1986 : 44 อ้างโดย สุภาพ, 2536 : 23) คะแนนที่ได้จะนำแบ่งเป็นช่วง ๆ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของเกษตรกรโดยใช้สูตร

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น (Class Interval)} &= \frac{\text{Range}}{K} \\ &= \frac{X_{\max} - X_{\min}}{K} \end{aligned}$$

เมื่อ

Range	=	พิสัย
Xmax	=	คะแนนสูงสุด
Xmin	=	คะแนนต่ำสุด
K	=	จำนวนชั้น (ชูศรี, 2527 : 29)

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กำหนดคะแนนสูงสุด	=	3
คะแนนต่ำสุด	=	0
จำนวนชั้น	=	4

$$\text{แทนค่าสูตรในอันตรภาคชั้น} = \frac{3 - 0}{4} = 0.75$$

ดังนั้น การแปลผลในการอธิบายเป็นรายประเด็น จึงจัดช่วงคะแนนเฉลี่ย โดยกำหนดค่าเฉลี่ย ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	คะแนน
2.26 - 3.00	เห็นด้วยมาก	3
1.51 - 2.25	เห็นด้วยปานกลาง	2
0.76 - 1.50	เห็นด้วยน้อย	1
0.00 - 0.75	ไม่เห็นด้วย	0

สถานที่ทำการวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษามาจากอำเภอต่าง ๆ ที่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังในจังหวัดลำปาง ซึ่งมีจำนวน 13 อำเภอ และมีเกษตรกรเลี้ยงปลานิลในกระชังทั้ง 13 อำเภอ ดังนี้ อำเภอแม่พริก , อำเภอเถิน , อำเภอสบปราบ , อำเภอเกาะคา , อำเภอเสริมงาม , อำเภอเมืองลำปาง , อำเภอห้างฉัตร , อำเภองาว , อำเภอแจ้ห่ม , อำเภอแม่ทะ , อำเภอแม่มาะ , อำเภอเมืองปาน และ อำเภอวังเหนือ